

KOMMUNIKATION OG KILDEKRITIK

VEJLEDNING, DANSK

Kommunikation
og kildekritik

OM TEMAET

Påvirkninger og manipulation online foregår på mange niveauer; i forbindelse med reklamevirksomhed, bestemte politiske budskaber men også som tiltrækkende virkemidler i forhold til at fremme budskaber af mere radikal og ekstremistisk karakter. Børn og unge eksponeres dagligt via deres færden på internettet og de sociale medier, for påvirkninger ud fra forskellige interesser. Dette kræver en evne til at kunne forholde sig distanceret og kritisk til det man hører og ser. At inddrage forskellige kommunikations- og kildekritiske værktøjer i den forbindelse kan være vigtige midler til at komme bag om budskaber.

INDHOLD

Temaet arbejder især ud fra en kritisk dimension i forhold til:

- At genkende, analysere og forholde sig kildekritisk og få forståelse for mekanismerne bag propaganda, konspirationer og mere generelle manipulationer online
- At arbejde med kommunikationsredskaber med henblik på at kunne analysere og fortolke intentioner og ophavssituationer bag online budskaber

DIDAKTISKE PRINCIPPER

Etik og empati

- at kunne vurdere, fortolke og forstå en situation hvori mennesker står i relation til hinanden og herudfra tage stilling og handle på vegne af andre og til det fælles gode.

Flerperspektivistisk

- At præsentere eleverne for flere vinkler og synspunkter for en sag gennem fælles forhandling og flere perspektiver
- At se et tema fra flere vinkler og synspunkter både fagligt, teoretisk og i praksis
- At vægte at belyse en konkret sag eller undervisningssituation fra flere perspektiver både faglige, ved hjælp af flere kilder og emotionelt

Kritisk tænkning

- At præsentere elever for forskellige redskaber, begreber og modeller, der kan styrke deres fortolknings- og vurderingsevner
- At kunne forholde sig undersøgende, overvejende, analyserende og forholde sig kritisk og konstruktivt til informationer eller bestemte situationer samt være i stand til selv at give og modtage kritik konstruktivt

Flerstemmighed og dialogisk

- At kunne meningsudveksle i dialog med andre og indgå i en social proces ved at fortælle og lytte samt inddrage egne og andres tolkninger i sit ræsonnement.
- At kunne argumentere indsigtsfuldt og i dialog med andre og kunne sætte sin argumentation og forståelse i relation til egne og andres ophav og ophavssituation
- At præsentere eleverne for flere vinkler og synspunkter for en sag gennem fælles forhandling og flere perspektiver

Elevaktiv

- At give plads til eksperimentel og undersøgende praksis i undervisningen

OPGAVER

Debat på sociale medier - om argumentation online

Varighed:

1-2 lektioner

Nøgleord:

Genreforståelse, argumentation, appelformer, fortællerstrukturer og budskaber

Opgaven omhandler debat og argumentation på de sociale medier. En opgave om at arbejde med elevernes kritiske analyse med henblik på eleverne bliver i stand til at kunne gennemskue forskellige argumentationer på de sociale medier. Toulmins argumentationsmodel et et simpelt værktøj til at analysere argumentation. Her er det vigtigt, at eleverne får øje på, hvordan argumentation bruges i forhold til at komme ud med bestemte budskaber og appellerer til forskellige former for følelser, holdninger og interesser.

Ressourcer fra sitet

Til opgaven bruges **redskabet**:

- Argumentation

Opgaven kan med fordel knyttes sammen med:

- **Opgave:** *Youtubere - at pynte på virkeligheden* under temaet *Sociale medier, sociale virkeligheder*
- **Opgave:** *Kritisk tænkning i online debat - arbejd med avisens debatgenrer* under temaet *Deltager og producent*

Forberedelse

Et illustrativt eksempel på, hvordan folk debatterer og på den måde kan være med til at danne “poler” kan være at finde en debattråd fra Facebook eller fra en af avishusenes debattråde i forlængelse af artikler, som eleverne kan se og vurdere med deres førstehåndsindtryk inden de går i gang med den egentlige argumentationsanalyse- og øvelse.

Hvad gør underviseren?

Eleverne skal i denne opgave arbejde med argumentation og kommunikation herunder Toulmins argumentationsmodel. Her vil det være en god idé, som underviser, at starte undervisningen med en gennemgang af modellen i plenum og derefter optræde i vejlederens rolle under gruppearbejdet. Ideen er, at eleverne skal få øje på, hvilke mekanismer og måder en argumentation foregår på og hvordan man kan underbygge

sine påstande. Formålet er, at eleverne skal kunne analysere og gennemskue argumentation online samt hvilke intentioner og hensigter, der ligger bag.

Eleverne skal primært arbejde i grupper eller to og to. Det er derfor vigtigt, at du som underviser gør det klart overfor grupperne, hvad deres rolle er og du har overvejelser omkring, hvordan grupperne fungerer bedst og er bedst afbalanceret. Det kan her være overvejelser om roller i gruppen og gruppens sammensætning.

Samtalen i klassen skal danne rum for dialog og diskussion. Derfor skal du som underviser, udover at være i vejlederens rolle undervejs i deres gruppearbejde, afslutte opgaven med en facilitering af elevernes præsentation samt en klasses Diskussion som afslutning.

Hvad gør eleverne?

Eleverne skal arbejde i grupper både når de analyserer og afprøver deres argumentationer. De skal undervejs gennem nogle steps i opgaven, hvor gruppearbejdet derfor er af forskellig karakter. Det er vigtigt i den sammenhæng at arbejde med elevernes forforståelser (forventningsafstemning), at bevidstgøre eleverne om de arbejdsprocesser, de skal igennem og at hjælpe dem på vej i forhold til de roller, de får og har i gruppearbejdet.

Eleverne arbejder i grupperne med Toulmins argumentationsmodel. De skal først læse fagteksten og arbejde med spørgsmål til teksten. Herefter skal de arbejde med argumentation og bruge hjælperedskabet, som er anført i opgaven. Eleverne skal producere argumentation ud fra Toulmins model og skal herefter prøve at vende argumentationen på "hovedet". Desuden skal de diskutere forskellige kommunikative situationer, når de arbejder med fagteksten og med de afsluttende spørgsmål.